

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ: Σπ. Καμπιώτης (Μέλος του
Σώματος Ομοτίμων Καθηγητών του Ε.Κ.Π.Α.)

ΜΙΑ ΦΩΝΗ ΑΠΟ ΤΟ ΒΑΘΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝ εντός του ΚΟΓΚΡΕΣΟΥ

Του DANIEL WEBSTER (1824)

ΝΟΕΜΒΡ. 1955

'Απὸ τὰ καλύτερα δημοσιεύματα τοῦ κόσμου

Ἔνα τίμιο μήνυμα

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ

Τοῦ

DANIEL WEBSTER

Τὰ λόγια αὐτὰ ἀκούστηκαν πρὶν ἀπὸ 131 χρόνια. Εἶναι τὰ πιὸ εἰλικρινὰ καὶ τίμια λόγια ποὺ ἀκούστηκαν ἀπὸ ξένο γιὰ τὴν Ἑλλάδα.

Φοβᾶμαι, κ. Πρόεδρε, ὅτι θὰ ἀπογοητεύσω σήμερα ἐκείνους ποὺ περιμένουν τὸν ἐνθουσιασμό, τὸν ὁποῖον εἶναι φυσικὸ νὰ ἔχη προκαλέσει ἕνα θέμα σὰν κι' αὐτό. Φυσικὸ, γιατί ἡ Ἑλλάς εἶναι μιὰ χώρα ἐκλεκτή, ποὺ φέρνει τόσα στὸ μυαλὸ τοῦ καθενός. Ἐν τούτοις, θὰ προσπαθῶ νὰ συγκρατηθῶ ὅσο μοῦ εἶναι δυνατό, γιατί ξέρω πὼς τέτοιοι ἐνθουσιασμοὶ δὲν ἔχουν θέσι σὲ μιὰ σοβαρὴ συζήτησι. Δὲν πιστεύω νὰ τὸ ἐπιτύχω ἀπόλυτα, γιατί, γιὰ νὰ μιλήσῃ κανεὶς ψυχρὰ γιὰ τὴν Ἑλλάδα, πρέπει νὰ ξεχάσῃ ὅ,τι ἔχει μάθει, νὰ ξεχάσῃ κάθε τι ποὺ ἔχει σχέσι μὲ τὸν πολιτισμὸ μας, ἀκόμη καὶ αὐτὴ τὴν αἴθουσα, ὅπου μιλοῦμε, γιατί ἡ ἐλευθερία τοῦ λόγου, ἡ δημοκρατία μας, ἀκόμη καὶ ἡ ἀρχιτεκτονικὴ αὐτοῦ τοῦ κτιρίου ποὺ

μᾶς στεγάζει, μὲ τὶς σεμνές, ἀρμονικὲς τοῦ κολῶνες, εἶναι ὅλα ἑλληνικὴ κληρονομιά. Σκοπὸς μου ὅμως σήμερα δὲν εἶναι νὰ σᾶς πείσω νὰ πληρώσωμε τὰ χρέη τῶν προγόνων μας στοὺς σημερινούς Ἕλληνες. Σκοπὸς μου εἶναι νὰ ἐπιστήσω τὴν προσοχὴ τοῦ Κογκρέσσου στὸν ἡρωϊκὸ ἀγῶνα ἐνὸς γενναίου λαοῦ ποὺ μάχεται γιὰ τὴν ἐλευθερία καὶ τὴν Χριστιανοσύνη, καὶ στὰ γεγονότα ποὺ τὸν προκάλεσαν καὶ ποὺ τὸν συνοδεύουν, γιατί ἔχουν σχέσι μὲ τὶς ἀρχὲς ὀρισμένων κρατῶν ποὺ δὲν μπορεῖ παρά νὰ ἐπιδράσουν στὶς ἐλεύθερες ἀρχὲς τῶν Δημοκρατιῶν. Δὲν πρόκειται νὰ μιλήσω, λοιπόν, γιὰ τοὺς ἀρχαίους, ἀλλὰ γιὰ τοὺς συγχρόνους Ἕλληνες. Ὁχι γιὰ τοὺς νεκρούς, ἀλλὰ γιὰ τοὺς ζωντανούς. Δὲν θὰ μιλήσω γιὰ τὴν

Ἑλλάδα ὅπως ζῆ στήν ἱστορία, θριαμβεύτρια πάνω ἀπό τήν τυραννία, τήν ἀμάθεια καί τόν χρόνο, ἀλλά γιά τήν σημερινή Ἑλλάδα, πού παλεύει αὐτή τή στιγμή ἐναντίον τρομερῶν δυσκολιῶν, γιά τίς στοιχειωδέστερες ἀπαιτήσεις τῆς ἀνθρώπινης φύσης.

Ξέρω ὅτι μπορεῖ νά μέ κατηγορήσετε γιά Δονκιχωτισμὸ καί νά μέ παρατηρήσετε γιὰ τὴν ζήτησιν ἀνακατευθῶ σὲ ξένες ὑποθέσεις. Πρέπει ὅμως νά τονίσω ἀπὸ τώρα ὅτι τίποτε στήν ἀπόφασί πού θά ἤθελα νά πάρωμε δὲν θίγει τὸ συμφέρον, τὸν χαρακτήρα καί τὰ καθήκοντα τῆς πατρίδας μας. Θέλω κι' ἐγὼ νά ἐξετάσωμε τὸ ζήτημα ὡς καθαρὰ ἀμερικανικό. Δὲν μπορῶ ὅμως νά ξεχάσω τὸν αἰῶνα στὸν ὁποῖο ζοῦμε, τὰ συμφέροντα πού τὸν ταράζουν καί τὰ ἐνδιαφέροντα ζητήματα πού δὲν μᾶς ἐπιτρέπεται νά ἀγνοοῦμε. Γιατὶ ἡ συζήτησίς μας θά πρέπει ν' ἀγκαλιάσῃ ὄχι μόνον τὰ σημερινὰ συμφέροντα τῆς Ἀμερικῆς, ἀλλὰ καί τὰ μελλοντικά της. Τὸ ὕψηλό της ἦθος ἀνάμεσα στὰ μεγάλα ἔθνη καί τὸ καθήκον της ἀπέναντι στίς ἀρχές πού μέχρι τώρα διατηροῦν τὴν ἀνεξαρτησία τῶν ἐθνῶν καί πού τὴν ἔκαναν αὐτὸ πού εἶναι.

Στὴν ἀρχὴ τῆς συνεδριάσεως διαβάσαμε ἕνα μήνυμα τοῦ Προέδρου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν:

«Μία δυνατὴ ἐλπίδα ὑπάρχει—γράφει ὁ Πρόεδρος— ὅτι ὁ ἠρωϊκὸς ἀγὼνας τῶν Ἑλλήνων θά λήξῃ μὲ τὴν ἐπιτυχία τους καί ὅτι οἱ Ἕλληνες θά πάρουν τὴ θέσι πού τοὺς ἀρμόζει πλάϊ στὰ ὑπόλοιπα ἔθνη. Πιστεύεται πὼς ὅλος ὁ πολιτισμένος κόσμος ἐνδιαφέρεται θερμὰ γιά τὴν εὐδωσί τοῦ ἀγῶνος των. Ἄν καί καμμία δύναμις δὲν ἔχει κηρυχθῆ

ὕπερ αὐτῶν, πάντως καμμία δὲν ἔχει πάρει θέσι ἐναντίον τους. Ἡ ἱερότης τοῦ ἀγῶνος καί ἡ φήμη τους τοὺς ἐπροστάτευσαν ἀπὸ κινδύνους πού ἴσως θά εἶχαν συντρίψει ἕνα ἄλλο λαό. Οἱ συνηθισμένοι ταπεινοὶ ὑπολογισμοὶ πού ἐπηρεάζουν τὰ ἔθνη στίς σχέσεις τους μὲ τὰ ἄλλα δὲν ἔπαιξαν ρόλο στήν ὑπόθεσι τῶν Ἑλλήνων. Ἀπὸ τὰ γεγονότα πού ἔχομε μάθει, φαίνεται πὼς ὁ ἐχθρὸς τους ἔχασε πιά κάθε ἐλπίδα κυριαρχίας καί ὅτι ἡ Ἑλλάς θά γίνῃ καί πάλι ἕνα ἀνεξάρτητο ἔθνος».

Νομίζω ὅτι τὸ Κογκρέσσο πρέπει νά πάρῃ μιὰ ἀπόφασιν πού νά δείχνῃ ὅτι συμερίζεται τίς ἀπόψεις τοῦ Προέδρου καί ὅτι εἶναι ἱκανοποιημένο πού ἡ στάσις του εἶναι αὐτῆ; ἀφίνοντάς του κάθε ἐλευθερία γιά μελλοντικὴ δράσι.

Πιστεύω ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς χώρας μας εἶναι, στίς γενικὲς της γραμμές, σωστὴ καί δὲν θά ἤθελα νά διακινδυνεύσω τὴν εὐημερία, τὴν εἰρήνην καί τὴν εὐτυχία τῆς πατρίδας μας. Νομίζω ὅμως ὅτι μιὰ τέτοια ἀπόφασιν εἶναι σύμφωνη μὲ τὴν γενικὴν μας πολιτικὴν καί μὲ τὰ πλαύτερα συμφέροντά μας.

Εἶναι γεγονὸς ὅτι εἴμαστε ὑπὲρ τῆς εἰρήνης. Ὅτι μεγαλώνομε χωρὶς ν' ἀποκτοῦμε καινούργια ἐδάφη, ἀλλὰ μόνον ἐπειδὴ ἡ χώρα μας ἀναπτύσσεται ὁμαλά. Εἶναι τόσο μεγάλη, ὥστε δὲν χρειάζεται τίποτε περισσότερο ἀπὸ χρόνο καί εἰρήνην γιά νά προοδεύσῃ.

Πιστεύω ὅμως ὅτι ἡ πολιτικὴ τῆς χώρας μας, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ἔχει τοὺς νόμους καί τὸ πολίτευμα πού ἔχει, πρέπει νά καθοδηγῆται ἀπὸ φιλελεύθερες ἀντιλήψεις. Καλὰ ἢ κακὰ, ἡ θέσις μας εἶναι τέτοια στὸν κόσμο, ὡ-

στε δὲν μποροῦμε νὰ παίξωμε σκοτεινοὺς ρόλους. Ὅτι κάνομε εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ γίνῃ γνωστό παντοῦ καὶ ὅτι θὰ ἐπηρεάσῃ τις ἀντιλήψεις καὶ τις ἐλπίδες τῆς κοινωνίας σ' ὀλόκληρον τὸν πολιτισμένο κόσμο. Ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς ἂν ἡ ἐπίδρασις τῶν ἀρχῶν μας θὰ εἶναι σωτήρια ἢ βλαβερή.

Δὲν μπορεῖ κανεὶς ν' ἀρνηθῇ ὅτι τὸ μεγάλο πολιτικὸ ζήτημα τῆς ἐποχῆς μας εἶναι ἂν πρόκειται ἢ ὄχι ἡ ἐξουσία νὰ βρίσκεται ἀπεριόριστη στὰ χέρια ἑνὸς ἀτόμου ἢ μιᾶς ομάδας πού ὑπόσχεται νὰ κυβερνήσῃ καλὰ ἢ νὰ συμμετέχῃ καὶ ὁ λαὸς στὴν θέσπισι τῶν νόμων πού θὰ τὸν διοικήσουν καί, γενικά, νὰ ὑπάρχῃ αὐστηρὸς ἔλεγχος τῆς ἐξουσίας τῶν ὀλίγων. Τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος εὖνοεὶ τὴν δεύτερη λύσι, ἀλλὰ δὲν συμφωνοῦν βεβαίως μερικοὶ ἰσχυροὶ ἄρχοντες τῆς Εὐρώπης, οἱ ὁποῖοι πολεμοῦν κάθε ἐκδήλωσι ἐλευθερίας ὅπου κι' ἂν παρουσιαστῇ καὶ οἱ ὁποῖοι θὰ πολεμήσουν καὶ ἐναντίον τῆς Ἀμερικῆς, ἂν τοὺς δοθῇ ἡ εὐκαιρία.

Δὲν ὑπάρχει καμμία ἀμφιβολία γιὰ τὸ ρόλο πού ταιριάζει στὴν χώρα μας σὲ μιὰ τέτοια περίστασι. Αὐτὸ ἔχει ἤδη ἀποφασιστῇ. Ἡ ἱστορία μας, τὸ ἦθος μας, τὸ φρόνημά μας, καθορίζουν τὴν θέσι μας πρὶν κάν ἀναρωτηθοῦμε ἂν ἔχωμε τὴν δυνατότητα νὰ διαλέξωμε. Ἡ θέσι μας εἶναι κοντὰ στοὺς ἐλεύθερους θεσμούς. Ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς ἱστορίας τους, οἱ Ἠνωμένες Πολιτεῖες ἀποφάσισαν νὰ κυβερνηθοῦν μὲ τὸ δημοκρατικὸ σύστημα τῶν ἀντιπροσώπων, πρᾶγμα πού τοὺς ἐξασφάλισε τὴν εὐημερία καὶ συγχρόνως τὸν σεβασμὸ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς γῆς. Αὐτὸ τὸ σύστημα δὲν ὑπάρχει

ΕΝΑΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ὁ Ντάνιελ Οὐέμπστερ (1782 — 1852) εἶναι ἓνας ἀπὸ τοὺς μεγαλύτερους ρήτορες καὶ πολιτικοὺς τῆς Ἀμερικῆς. Σοβαρὸς καὶ βαθὺς στὴ σκέψι, δίκαιος καὶ ἀδιάλλακτος στὴ κρίσι, ὁ Δημοσθένης τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν ὅπως τὸν ἐχαράκτησε ὁ ἱστορικὸς Καρλάιλ, ἐκέρδησε τὸν θαυμασμὸ καὶ τὴν ἐκτίμησι Βορείων καὶ Νοτίων καθὼς καὶ τῆς Ἀγγλίας, ἡ ὁποία τὸν δέχθηκε ὡς διαιτητὴ στὸ ζήτημα τοῦ καθορισμοῦ τῶν Βορειοανατολικῶν Συνορίων. Οἱ ὑπηρεσίες του ὡς Γερουσιαστοῦ καὶ Ἐπιτροπάρχου τῶν Ἐσωτερικῶν ἦταν ἀντάξιες τῶν σπουδαίων λόγων πού ἐκφωνοῦσε σὲ κάθε δραματικῇ στιγμῇ τῆς ἱστορίας, στὴν ὁποία ἔπρεπε ἡ Ἀμερικῆ νὰ ἐπέμβῃ, λόγων πού ἀποστηθίζουν οἱ μαθηταὶ στὰ σχολεῖα ὄχι μόνον γιὰ τὸ ὑπέροχο ὕφος τους, μὰ καὶ γιὰ τὰ μεγάλα ἠθικά διδάγματα πού δίνουν. Τὴν ἐποχὴ πού ἐξεφώνησε τὸν περίφημο λόγο του γιὰ τὴν θέσι τῆς Ἀμερικῆς ἀπέναντι στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, στὴν Εὐρώπῃ κυριαρχοῦσε πνεῦμα διατηρήσεως τῶν μεγάλων μοναρχιῶν πού εἶχε ἐπισημοποιήσει ἡ Ἱερὰ Συμμαχία καὶ εἶχαν ἐπικυρώσει ἡ Συνθήκη τοῦ Λάυμπας καὶ τὸ Συνέδριο τῆς Βερόνας. Ἐπὶ τὸ πνεῦμα αὐτὸ κάθε κίνησι γιὰ τὴν ἀποκτῆσι ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας οἱ ἡγεμόνες τῆς Εὐρώπης τὴν ἐχαράκτηριζαν κίνημα ἀναρχικὸ καὶ ὡς τῆς ἐποχῆς τὸ καταδικάζαν. Μὲ τὸ ἴδιο πνεῦμα ἀντιμετώπισαν καὶ τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι πού τότε περνοῦσε μιὰ κρίσιμη ἐποχὴ. Ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν ἀτομικῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἐθνικῶν ἐλευθεριῶν ὁ Οὐέμπστερ, ἐκφωνεὶ στὴν Βουλὴ τῶν Ἀντιπροσώπων στίς 9 Ἰανουαρίου 1824 ἓνα λόγο πού ἀποτελεῖ ἕμνο στὴν ἐλευθερία καὶ στὸ πνεῦμα πού διέπει τὸν δίκαιον ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων γιὰ τὴν ἐθνικὴν ἀνεξαρτησία. Τὰ λόγια, λόγια εὐκρινὰ ἑνὸς ἰδεολόγου, ἀποκτοῦν σήμερα, ὕστερα ἀπὸ τόσα χρόνια, ἰδιαίτερη ἐπικαιριότητα. Πῶς μποροῦν, φωνάζει ὁ Οὐέμπστερ στοὺς Ἀμερικανοὺς πού μόλις ἀποτίναξαν τὸν ζυγὸ καὶ κέρδισαν τὴν ἀνεξαρτησία τους, νὰ μένουν ἀδιάφοροι πρὸς τὸν ἠρωϊκὸ καὶ τίμιον ἀγῶνα μιᾶς χώρας μικρῆς σὲ ἔκτασι, μὰ μεγάλης σὲ δόξα; Ἄλλο δρόμο πρέπει νὰ πάρουν καὶ αὐτὸν προσπαθεῖ νὰ τοὺς δείξῃ μὲ τὸν ἀληθινὰ ἐμπνευσμένο λόγο του, μεγάλο μέρος τοῦ ὁποίου δημοσιεύουμε.

πιθανότης νὰ τὸ ἐγκαταλείψωμε. Δὲν μποροῦμε βέβαια νὰ ἐνθαρρύνωμε τις ἄλλες χῶρες νὰ τὸ υἱοθετήσουν, ἀλλὰ εἶναι φυσικὸ πῶς μᾶς ἐνδιαφέρει νὰ μὴ ἐπικρατοῦν θεωρίες ἀντίθετες.

Καὶ τώρα, κ. Πρόεδρε, θὰ ἀναφερθῶ στὶς ἀπαιτήσεις τῶν ἠνωμένων Ἡγεμόνων τῆς Ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης ποὺ εἶναι τέλεια ἀντίθετες πρὸς κάθε εἶδους ἐθνικὴ ἀνεξαρτησία. Δὲν πρόκειται νὰ κατηγορήσω κανένα καὶ εἶναι δικαίωμα κάθε χώρας νὰ ἔχη τὸ δικό της πολίτευμα, ὅπως καὶ ἐμεῖς ἐλεύθερα διαλέξαμε τὸ δικό μας. Νομίζω ὅμως πὼς ἡ Ἱερὰ Συμμαχία, ὅπως λέγεται, εἶναι ἀντίθετη πρὸς κάθε εἶδους ἀνεξαρτησία μιᾶς χώρας, ἀδιάφορο ἂν τὸ πολίτευμά της εἶναι δημοκρατικὸ ἢ μοναρχικὸ. Πράγματι, ἡ Συμμαχία αὐτὴ ποὺ ὑπέγραψαν στὸ Παρίσι, τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1815, ἡ Ρωσία, ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Πρωσία, ἦταν κάτι ἄρκετὰ περίεργο, γιατί τὸ Σύμφωνο δὲν ἔλεγε, παρὰ ὅτι οἱ συμμετέχουσες χώρες θὰ τηροῦν τοὺς κανόνες τῆς δικαιοσύνης καὶ τοῦ Χριστιανισμοῦ, πράγμα ποὺ δὲν χρειάζεται νὰ τὸ ὀρκισθῆ κανεὶς, γιατί ὑποτίθεται ὅτι εἶναι ἡ πρώτη καὶ παντοτινὴ ὑποχρέωσις κάθε ἀνθρώπου. Τὸ Σύμφωνο ἐπομένως εἶχε ἄλλο σκοπὸ, ὅπως φαίνεται ἀπὸ τὴν παράγραφο ποὺ λέει ὅτι ἐπειδὴ ὁ Χριστιανισμὸς διδάσκει τὴν εἰρήνην, θὰ τὴν προστατεύσουν μὲ ὅλες τους τὶς δυνάμεις.

Δύο ἀρχές ὑπερασπίζεται ἡ Ἱερὰ Συμμαχία: Πρῶτα ὅτι κάθε δικαίωμα τοῦ πολίτη εἶναι μία χάρις ποὺ δέχεται ἀπὸ τὸν Ἄνωτατο Ἄρχοντα καὶ ὅτι ἐπομένως ἡ καλὴ διακυβέρνησις τῆς χώρας εἶναι δῶρο καὶ ὄχι κάτι ποὺ ἀποτελεῖ χρέος ἀπέναντι στὸν πολίτη. Περιττὸ νὰ τοῖς πείσω πόσο αὐτὰ τὰ εὐλαβικὰ λόγια μᾶς ὀδηγοῦν πίσω στὸν Μεσαίωνα, πρὶν ἀκόμη ἀπὸ τὴν Μάγκνα Κάρτα», στὴν ἐποχὴ

Ὁ Ντάνιελ Οὐέμπστερ

τοῦ Θεοῦ δικαίωματος τῶν ἀνωτάτων ἀρχόντων.

Περιττὸ νὰ τονίσω, κ. Πρόεδρε, πόσο ἀντίθετες εἶναι αὐτὲς οἱ θεωρίες μὲ τὴν ἴδια τὴν βάση τοῦ πολιτεύματός μας. Ἄν ἦταν ἀληθινὰ αὐτὲς οἱ ἀρχές τῶν Ἡγεμόνων τῆς Εὐρώπης, τότε ὁ μόνος λόγος ποὺ δὲν μᾶς συνέτριψαν ἀκόμη εἶναι γιατί δὲν μποροῦν.

Ἡ δεύτερη καὶ χειρότερη ἀρχὴ εἶναι ὅτι ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνουν μὲ τὰ ὄπλα στὶς ὑποθέσεις τῶν ἄλλων Κρατῶν. Λένε δηλαδή ἀκριβῶς τὰ ἐξῆς: «Οἱ Δυνάμεις ἔχουν τὸ ἀναμφισβήτητο δικαίωμα νὰ παίρνουν ἐχθρική στάσι ἀπέναντι στὰ Κράτη ποὺ τρέφουν ἀνατρεπτικὲς τάσεις τοῦ ἰσχύοντος καθεστώτος καὶ νὰ δίνουν ἔτσι τὸ κακὸ παράδειγμα».

Δὲν ὑπάρχει πιὸ φανερὴ παράβασις τοῦ διεθνοῦς νόμου ἢ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.

Δηλαδή, σύμφωνα μ' αὐτούς,

ὅσο κακὸ καὶ ἂν εἶναι ἓνα καθεστῶς, ὅσο βαρὺ κι' ἂν εἶναι τὸ πόδι τοῦ τυράννου στὸν αὐχένα τοῦ πιεζομένου λαοῦ, ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἀντισταθῇ, γιατί θὰ δώση τὸ κακὸ παράδειγμα! Θὰ ἤθελα νὰ εὑρίσκα λόγια γιὰ νὰ ἐκφράσω τὴν ἀηδία μου γιὰ μία τέτοια ἀντίληψη. Πιστεύω ὅτι κάθε φωτισμένος ἄνθρωπος στὸν κόσμον θὰ τὴν καταπολεμήσῃ· καὶ ἰδιαίτερα ἐμεῖς ποὺ εἴμαστε, εὐτυχῶς, μακριὰ ἀπὸ τὶς ξιφολόγχες τους, θὰ διακηρύξωμε δυνατὰ καὶ ἀποφασιστικὰ τὴ φρίκη μας.

Σύμφωνα μ' αὐτούς, ὁ κυβερνήτης μιᾶς χώρας δὲν θὰ χρειάζεται τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ λαοῦ. Θὰ χρειαζέται μόνον τὴν ἀγάπη καὶ τὴν ἐμπιστοσύνη τῶν ἡγεμόνων τῶν ἄλλων Κρατῶν. Θὰ πάψῃ νὰ ὑπάρχη πατριωτισμὸς ἢ ἔθνικὸ αἶσθημα καὶ ἡ κοινωνία θὰ διαίρεθῇ ὀριζοντίως. Ἀπὸ πάνω ὅλοι οἱ ἡγεμόνες, ἀπὸ κάτω ὅλοι οἱ ὑπήκοοι.

Καὶ αὐτὰ ποὺ σᾶς λέω δὲν εἶναι φαντασίες. Εἶναι ἀκριβῶς αὐτὰ ποὺ συμπεραίνει ὁ καθένας.

Ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς ἐνοποιημένης πολιτικῆς τῶν ἡγεμόνων εἶναι ἓνας καὶ φανερός: ὅποια κι' ἂν εἶναι ἡ κατάστασις ἐνὸς λαοῦ, ὁ λαὸς αὐτὸς δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ ἐξεγερθῇ. Ὅποια κι' ἂν εἶναι ἡ Κυβέρνησις, δὲν ἔχει δικαίωμα νὰ τῆς ἀντισταθῇ.

Ἡ πραγματικότης δίνει τὴν ἀπάντησιν σὲ μιὰ τόσο τερατώδη θεωρία. Κυττάξτε τὴν Ἰσπανία καὶ κυττάξτε τὴν Ἑλλάδα. Ἄν οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔχουν τὸ δικαίωμα ν' ἀντισταθοῦν στὴν ἰσπανικὴ Ἱερὰ Ἐξέτασι καὶ στὸ τούρκικο γιαταγάνι, σὲ τί τότε δὲν θὰ πρέπη νὰ ὑποταγοῦν; Σημαντικώτερα παραδείγματα

δὲν μπορεῖ νὰ παρουσιασθοῦν ποτέ. Δὲν εἶναι τὸ σωστὸ γιὰ μᾶς, σὲ κάθε περίστασι, δὲν εἶναι τὸ καθῆκον μας νὰ ὀρθωνώμασθε καὶ νὰ καταδικάζωμε αὐτὲς τὶς ἀπάνθρωπες ἀρχές; Οἱ ταπεινοὶ μπορεῖ νὰ τρομάξουν καὶ πολλοὶ ἀπὸ τοὺς γενναίους ἴσως δὲν καταφέρουν ν' ἀντισταθοῦν ἐμπρὸς στὴν ἀριθμητικὴ ὑπεροχῇ. Ἴσως λοιπὸν ἔρθῃ ἡ μέρα ποὺ ἡ ἀνθρώπινη ἐλευθερία θ' ἀναγκασθῇ νὰ στηρίξῃ τὶς κυριώτερες ἐλπίδες τῆς στῆν ἐξυπνάδα καὶ στῆν δύναμι τῆς σαξονικῆς φυλῆς. Ἐλπίζω πῶς, τουλάχιστον ὅσο ἐξαρτᾶται ἀπὸ μᾶς, οἱ ἐλπίδες τους δὲν θὰ ἀποδειχθοῦν μάταιες, ὅσο βέβαια συμφωνοῦν μὲ τὴν δική μας εἰρηνόφιλη πολιτικὴ. Ἡ γνώμη μας καὶ τὰ αἰσθηματὰ μας θὰ εἶναι πάντα μὲ τὴν πλευρὰ ποὺ μάχεται σωστὰ καὶ γιὰ τὸν σωστὸ σκοπὸ, ὅταν ἡ μάχη θὰ δίνεται ἀνάμεσα στὴν ἐξυπνάδα καὶ τὴν γνώσιν τοῦ αἰῶνος ἀπὸ τὴν μία καὶ τὶς πιὸ αὐθαίρετες ἀπαιτήσεις, ποὺ θὰ ὑποστηρίξῃ μόνον ἡ δύναμις τῶν ὄπλων, ἀπὸ τὴν ἄλλη πλευρὰ.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι εἶναι σωστὴ μιὰ τέτοια πολιτικὴ, ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἀπόψεως καθαρὰ δικοῦ μας συμφέροντος, ἔχομε μιὰ ὑποχρέωσιν, ποὺ πιστεύω εἴμαστε πρόθυμοι νὰ ἐκτελέσωμε. Τί δὲν χρωστᾶμε στὴν πολιτικὴ καὶ θρησκευτικὴ ἐλευθερία; Στὴν ἀρχὴ τῆς νόμιμης ἀντίστασης; Στὴν ἀρχὴ ὅτι ἓνας λαὸς ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ συμμετέχῃ στὴν διακυβέρνησιν του;

Ἴσως τώρα νὰ μὲ ρωτήσῃ κανεὶς: Γιατί νὰ ἐνδιαφερθοῦμε γιὰ τὰ εὐρωπαϊκὰ Κράτη; Ὁ πλατὺς Ἀτλαντικὸς μᾶς χωρίζει ἀπὸ τὸν κίνδυνον καὶ ὅσο κι' ἂν ὑποφέρουν οἱ ἄλλοι, ἐμεῖς εἴμαστε ἀσφαλεῖς.

Ἄρκεϊ, νομίζω, ν' ἀπαντήσω-
με πῶς εἴμαστε ἕνα ἀπὸ τὰ ἔθνη
τῆς γῆς καὶ ἔχομε ἐπομένως συμ-
φέρον νὰ διατηρηθοῦν οἱ ἀρχές
ποῦ πιστεύομε ὑγιεῖς.

Ἐμεῖς ποῦ εἴμαστε σήμερα ἡ
μεγαλύτερη δημοκρατία στὸν
κόσμο, θὰ ἐπιτρέψωμε νὰ ἐξευ-
τελισθοῦν οἱ ἀρχές μας; Δὲν εἶ-
ναι κομπασμὸς νὰ πῆς ὅτι ἡ ἐξέ-
λιξις μας εἶναι καὶ θὰ εἶναι τέ-
τοια ὥστε νὰ φθάσωμε σὲ με-
γάλη ἰσχὺ κάποια μέρα. Δὲν
μᾶς ταιριάζει λοιπόν, δὲν εἶναι
τὸ καθῆκον μας νὰ ἐκδηλωθοῦ-
με φανερὰ μὲ ὄλο τὸ θάρος μας
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δι-
καιοσύνης; Νὰ διακηρύξωμε
στὸν κόσμο ὅτι δὲν βαρεθήκαμε
ἀκόμη τοὺς θεσμούς μας καὶ νὰ
διαμαρτυρηθοῦμε ἐναντίον τῶν
δυνάμεων ποῦ θέλουν νὰ ἀλλά-
ζουν σύμφωνα μὲ τὸ κέφι τους
τὸν νόμο τοῦ πολιτισμένου κό-
σμου;

Δὲν πρόκειται νὰ σᾶς κουρά-
σω μὲ στατιστικές, γεωγραφικὲς
ἢ ἐμπορικὲς λεπτομέρειες ποῦ
ἀφοροῦν τὴν Ἑλλάδα. Ὅ,τι ξέ-
ρω εἶναι γνωστὸ σὲ ὄλους, για-
τὶ ὄλοι παραδεχόμεσθε ὅτι τὰ τε-
λευταῖα αὐτὰ τριάντα-σαράντα
χρόνια, ἡ κατάστασις στὴν Ἑλ-
λάδα ἔχει βελτιωθῆ σημαντικά.
Τὸ ναυτικὸ της εἶναι τώρα σεβα-
στό, μὲ τοὺς καλύτερους ναυτι-
κούς τῆς Μεσογείου. Πρέπει νὰ
ἔχη περίπου 50.000 ναῦτες καὶ
15.000 τόνους πλοῖα. Πόσος εἶ-
ναι ὁ πληθυσμὸς δὲν εἶναι εὐκόλο
νὰ μαθευτῆ, γιατί ἡ τουρκικὴ Κυ-
βέρνησις δὲν ἀσχολεῖται μὲ κα-
νένα ἀπὸ τοὺς ὑπολογισμούς τῆς
δημοσίας οἰκονομίας καὶ ποτὲ
δὲν ὑπῆρξε κανενὸς εἴδους ἀκρι-
βῆς ἀπογραφή τοῦ πληθυσμοῦ
σὲ κανένα τμῆμα τῆς Ὀθωμανι-
κῆς Αὐτοκρατορίας. Πιθανὸν
πάντως νὰ ὑπάρχουν 5.000.000
Ἕλληνες σ' ὀλόκληρη τὴν εὐ-

ρωπαϊκὴ Τουρκία καὶ 2.000.000
ἀκόμη στὴν Ἀσιατικὴ Τουρκία.

Ἡ ἠθικὴ καὶ πνευματικὴ πρό-
οδος αὐτοῦ τοῦ μεγάλου πληθυ-
σμοῦ κάτω ἀπὸ τὴν φρικτὴ πίε-
σι τῶν κατακτητῶν του ὑπῆρ-
ξε ἀξιοπρόσεκτη. Σκλάβοι βαρ-
βάρων ἀφεντάδων οἱ Ἕλληνες
δὲν ἔπαψαν νὰ ποθοῦν τὰ ἀγαθὰ
τῆς γνώσης καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.
Πρὶν ἀπὸ τὴν ἐπανάστασι αὐτὴ
εἶχαν ἰδρύσει σχολεῖα, κολλέγια
καὶ βιβλιοθηκῆς, ἀκόμη καὶ ἐφη-
μερίδες. Ὅπουδῆποτε, ὅπως π.χ.
στὴν Χίο, ὅπου γιὰ εἰδικούς λό-
γους τὸ θάρος τῆς πιέσεως δὲν
ἦταν τόσο σημαντικό, ἡ φυσικὴ
ζωηρότης τους καὶ ἡ ροπή τους
στὶς τέχνες, φάνηκαν καθαρὰ.
Ἄν καὶ δὲν βρίσκονται στὸ ἴδιο
ἐπίπεδο μὲ τὰ ἄλλα εὐρωπαϊκὰ
κράτη — καὶ πῶς ἦταν ποτὲ δυ-
νατὸ νὰ εἶναι κάτω ἀπὸ τέτοια
σκληρὴ σκλαβιά! — ἐν τούτοις,
πάντα παρουσίαζαν μιὰ χτυπη-
τὴ ἀντίθεσι μὲ τοὺς Τάρταρους
ἀφέντες τους. Δὲν εἶναι δυνατὸ
νὰ συλλάβωμε τί ἀκριβῶς εἶναι
μία τουρκικὴ κατοχή, γιατί εἶ-
ναι κάτι ποῦ δὲν χωρεῖ στὶς δι-
κές μας ἀντιλήψεις. Εἶναι μιὰ
πικρὴ τυραννία ποῦ ἐκδηλώνεται
μὲ συνεχῆ καταδίωξι τῆς θρη-
σκείας, μὲ συνεχεῖς βιασμούς ἀ-
τόμων καὶ περιουσιῶν, μὲ ἀσυγ-
κράτητη ἐπιείκεια γιὰ κάθε δι-
κὸ τους θάρβαρο πάθος. Ἦται
καὶ εἶναι πάντα μιὰ στρατιωτικὴ
κατοχή. Ὅπως εἶπε κάποιος:
«Ὁ Τοῦρκος στρατοπεδεύ-
ει τέσσερεις αἰῶνες στὴν Εὐρώ-
πη». Σήμερα δὲν ἔχει μάθει ἀ-
πὸ τοὺς εὐρωπαϊκοὺς τρόπους τί-
ποτε παραπάνω ἀπὸ ὅσο ἤξερε
ὅταν γιὰ πρώτη φορὰ διέσχισε
τὸν Βόσπορο. Εἶναι ἕνα Κράτος
ἀναρχίας μὲ ἀπειροὺς μικροὺς
δεσπότες ποῦ πολεμοῦν συνεχῶς
ὁ ἕνας ἐναντίον τοῦ ἄλλου καὶ
ἐναντίον τοῦ Σουλτάνου. Σ' ὁ-

λόκληρον τὸν κόσμον, κ. Πρόεδρε, δὲν ὑπάρχει πίεσις σὰν κι' αὐτὴν ποὺ συντρίβει τοὺς Ἕλληνες. Καὶ τὸ τρομερὸ εἶναι πῶς τὰ ἑκατομμύρια αὐτὰ τῶν Χριστιανῶν, μὲ γνώσεις, μὲ κάποιο πολιτισμὸ, μὲ μιὰ δυνατὴ δίψα γιὰ ὅλες τὶς χαρὲς μιᾶς προηγμένης κοινωνίας, εἶναι στὰ πόδια ἀγρίων στρατιωτῶν, ποὺ αἰῶνες τῶρα τοὺς λυώνουν κάτω ἀπὸ τὸ πέλμα τους. Κύριε Πρόεδρε, πρόκειται γιὰ μοναδικὴ περίπτωση. Ποτὲ δὲν ἀκούστηκε κάτι παρόμοιο. Ὁ κόσμος δὲν ἔχει νὰ ἐπιδείξη ἄλλη τέτοια ἀθλιότητα. Ποτὲ οἱ χριστιανικὲς Κοινότητες δὲν εἶχαν τὴν ὑποχρέωσι ν' ἀπαντήσουν σὲ τόσο δυνατὴ παράκλησι.

Πολλὰ ὅμως σὰς εἶπα καὶ τὸ Κογκρέσσο θὰ ἔχη καταλάβει πῶς κάτι περιέργο ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς πρέπει νὰ συμβαίη στὴν Εὐρώπη, γιὰτὶ ὄχι μόνον ἀντιμετωπίζει τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων μὲ ἀδιαφορία, ἀλλὰ καὶ τὸν καταδικάζει.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ Ρωσία ἐπανειλημμένως ἐνεθάρρυνε τοὺς Ἕλληνες. Καὶ ὅμως ἦταν ἡ πρώτη ποὺ κατήγγειλε τὸν ἀγῶνα τους. Γιὰτὶ οἱ Ἕλληνες ἀηδίασαν ὅταν κατάλαβαν ὅτι ἔπρεπε εἰς ἀντάλλαγμα τῆς βοήθειάς της νὰ ὀρκισθοῦν ὑποταγῆ στὴν Ρωσία κι' ἡ Αὐτοκρατορία θύμωσε ὅταν εἶδε πῶς δὲν ἦσαν διατεθειμένοι νὰ τὸ κάνουν. Ὑπέγραψε Συνθήκη μὲ τὴν Ὑψηλὴ Πύλη καὶ ἄφησε τοὺς Ἕλληνες στὴ μοῖρα τους.

Κι' ἀπὸ τότε ἡ στάσις τῶν εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν πρὸς τὴν Τουρκία ἔγινε φιλική καὶ οἱ Ἕλληνες κατηγορήθηκαν ὄχι μόνον στὸ Λάιμπαχ, ἀλλὰ καὶ ἀργότερα στὸ Συνέδριο τῆς Βερόνας ἀκόμη χειρότερα γιὰ ἐγκληματικὲς συνωμοσίαι. Τὸ γεγονός δὲ

εἶναι ὅτι ὄχι μόνον κανεὶς δὲν ὑπεστήριξε τὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι, ἀλλὰ καὶ ὅτι τὴν ἀπογοήτευσαν, τὴν καταδίωξαν, τὴν κατήγγειλαν μόνον καὶ μόνον γιὰτὶ εἶναι Ἐπανάστασις καὶ αὐτὸ δὲν τοὺς συμφέρει.

Ἀναφέρω σὰν παράδειγμα ὅτι τὸν Ἰούλιο τοῦ 1821 ὁ Ρῶσος πρέσβυς στὴν Κωνσταντινούπολι Βαρῶνος Στρογκόνωφ ἐδήλωσε στὴν Πύλη ὅτι ἂν συνεχιστοῦν οἱ σφαγὲς τῶν Ἑλλήνων θὰ δημιουργηθῆ ἀνάγκη πολέμου ὅλων τῶν χριστιανικῶν Κρατῶν κατὰ τοῦ Σουλτάνου.

Τὸν ἐπόμενον χρόνον ἔγινε ἡ πιὸ φρικαλέα σφαγὴ ποὺ ἀναφέρεται στὴν ἱστορία τοῦ κόσμου, ἡ σφαγὴ τῆς Χίου. Ὁ ἄνθρωπος ἀνατριχιάζει καὶ δὲν μπορεῖ οὔτε νὰ τὴν θυμηθῆ. Κατόπιν ἀκολούθησαν οἱ σφαγὲς τῆς Κύπρου. Καὶ ὅλα αὐτὰ ἦσαν γνωστὰ σὲ τὶς χριστιανικὲς δυνάμεις ποὺ συσκέπτονταν στὴν Βερόνα. Ἐν τούτοις, ἰσχυρὰ νὰ ἐπιτεθοῦν ὅπως εἶχε ἀπειλήσει τοὺς Τούρκους ὁ Βαρῶνος Στρογκόνωφ, ἀντὶ νὰ αἰσθανθοῦν συμπόνοια γιὰ τοὺς Ἕλληνες, οἱ δυνάμεις αὐτές, οἱ χριστιανικὲς δυνάμεις, ἀπαρνούνται τὸν ἡρωϊσμὸ τῶν Ἑλλήνων, προσβάλλουν τὸ μάρτυριό τους, καὶ τοὺς κατηγοροῦν ὅτι «ρίχνουν ἀναμμένο δαυλὸ στὴν Ὀθωμανικὴ Αὐτοκρατορία».

Δὲν νομίζω, κ. Πρόεδρε, ὅτι εἶμαι παράλογος ποὺ ὑποστηρίζω ὅτι σήμερον ποὺ οἱ ἄνθρωποι αὐτοὶ μὲ τὸ σπαθὶ τους κατακτοῦν τὴν ἐλευθερίαν τους, ποὺ κερδίζουν μιὰ Ἐπανάστασι στὴν ὁποία εἶχαν ν' ἀντιμετωπίσουν πολὺ χειρότερους ἐχθροὺς ἀπὸ ἐκείνους ποὺ εἶχαμε ἐμεῖς στὴν δική μας, καὶ χωρὶς μάλιστα οὔτε τὴν δική μας ὀργάνωσι, οὔτε τὴν Κυβέρνησι, πρέπει νὰ ἐκ-

δηλώσωμε τὴν συμπάθειά μας. Δὲν εἶμαι ἀπὸ ἐκείνους ποὺ κρατοῦν μίαν οὐδέτερον στάσι ὅσο ὑπάρχει ὁ κίνδυνος καὶ ἐκφράζου τὴν χαρὰ τους ὅταν πιά ἡ νίκη εἶναι βεβαία. Οἱ Ἕλληνες κάνουν σήμερα μίαν ἔκκλησι τόσο σπαρακτική, ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ ἀπαντήσῃ κανεὶς μετὰ τὴν ἀδιαφορία. Ζητοῦν τὴν εὐνοίαν μας μετὰ ἐπιχειρήματα τόσο συγκινητικά καὶ ποὺ θὰ μπορούσαν νὰ ἰσχύουν γιὰ ὅλους τοὺς λαοὺς ποὺ ὑποφέρουν. Ἀπλώνουν τὰ χέρια στὶς Χριστιανικὲς Κοινότητες τῆς

γῆς καὶ τὶς ἐκλιπαροῦν, θυμίζοντάς τους τὸ μεγαλεῖο τῶν προγόνων τους καὶ τὴν σημερινή τους ἀθλιότητα, τὰ καμμένα χωριά καὶ τὶς κατεστραμμένες πόλεις τῆς πατρίδας τους, τὰ παιδιά καὶ τὶς γυναῖκες τους ποὺ πουλήθηκαν σκλάβοι, τὸ αἷμα τους ποὺ εἶναι πρόθυμοι νὰ τὸ χύσουν σὰν νερό, τὴν κοινὴν μας πίστι, καί, στὸ ὄνομα ποὺ ἐνώνει ὅλους τοὺς Χριστιανούς, ζητοῦν κάποιο δεῖγμα τουλάχιστον συμπόνιας καὶ ἐκτίμησης.

